

Број: 05-518/19
Датум: 25.03.2019. године
Београд

На основу члана 22. став 1. тачка 12) Закона о електронским медијима („Службени гласник РС“ бр. 83/14 и 6/16 – др. закон),

Савет Регулаторног тела за електронске медије, на седници одржаној дана 25.03.2019. године, доноси

ОБАВЕЗУЈУЋЕ КРИТЕРИЈУМЕ за ближе утврђивање логичке нумерације канала

I. УВОД

Нумеричка позиција канала у одређеној платформи од изузетног је значаја за пружаоце медијских услуга, с обзиром да ће програми на мањим бројевима по природи ствари имати већу видљивост, а самим тим и веће комерцијалне приходе. Међутим, наведено питање је битно и за саме кориснике медијских услуга, конкретно за остваривање права на информисање и заштиту медијског плурализма. Сходно наведеном, Регулаторно тело за електронске медије (у даљем тексту: Регулатор) има обавезу да ближе уреди логичку нумерацију канала¹ коју су оператори приликом дистрибуције медијског садржаја дужни да поштују². Неопходно је предвидети прецизне критеријуме доделе броја на платформи одређеном програму. При том, не сме се угрозити право гледаоца да реорганизује канале према сопственим навикама и склоностима.

Одређивање распореда канала је до скоро било могуће једино у кабловским и сателитским дистрибутивним мрежама. Међутим, прелазак на дигитално емитовање телевизијског програма отворио је могућност и оператору мреже за терестричку дистрибуцију медијских садржаја (у даљем тексту: оператор терестричке мреже) да унапред дефинише редослед програма, тако што путем посебног канала (канал сервисних информација) може да комуницирају са уређајима за пријем сигнала дигиталне телевизије (set-top-box) на начин да сваком каналу (програму) додели одређени број. Као резултат тога, уређај за пријем сигнала омогућује гледаоцима да приликом инсталације аутоматски распореде канала по унапред одређеној листи.

¹ Чла.22. тач. 12) Закон о електронским медијима

² Чл. 100. ст. 13. ЗЕМ

Закон о електронским медијима (у даљем тексту: ЗЕМ) не прави разлику између оператора терестричке мреже и оператора других електронских комуникационих мрежа за дистрибуцију медијских садржаја (кабл, сателит - у даљем тексту: оператори других мрежа), односно исти критеријуми за утврђивање логичке нумерације канала треба да важе за све операторе, невезано од начин дистрибуције садржаја. Међутим, ЗЕМ такође предвиђа да се као један од критеријума за ближе утврђивање логичке нумерације канала мора узети и зона покривања за коју је издата дозвола за пружање медијске услуге. Овде се мора имати у виду да су зоне покривања дефинисане само за пружање медијске услуге путем терестричког преноса за које се издаје дозвола на јавном конкурс, с обзиром да се пружање медијске услуге путем других мрежа електронске комуникације врши на основу дозволе која се издаје на захтев и у којој није опредељена зона покривања.

Према томе, иако ЗЕМ то изричито не предвиђа, сматрамо да се распоређивање канала у терестричкој мрежи има вршити на основу природе медијске услуге и зоне покривања, док ће се у другим мрежама за дистрибуцију медијског садржаја (осим терестричке) логичка нумерација канала базирати само на природи медијске услуге.

У циљу надзора над поштовањем правила о логичкој нумерацији канала³, оператор је дужан да Регулатору достави листу програма које дистрибуира са подацима о њиховој логичкој нумерацији.

Изрази који се овде буду користили у вези са врстама програмских садржаја имају значење које је ближе одређено Правилником о минималним условима за пружање медијске услуге и критеријумима за одлучивање у поступку издавања дозволе за пружање медијске услуге на основу спроведеног јавног конкурса („Службени гласник РС“ бр. 46/16).

II. РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР ЗА УТВРЂИВАЊЕ КРИТЕРИЈУМА

Релевантне одредбе ЗЕМ-а:

Значење појединих израза

Члан 4.

Изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

(...)

7) електронска комуникациона мрежа за дистрибуцију медијских садржаја је електронска комуникациона мрежа у смислу прописа који уређују област електронских комуникација, која се користи за дистрибуцију медијских садржаја;

8) оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја (у даљем тексту: оператор) је лице које обавља или је овлашћено да обавља електронску комуникациону услугу дистрибуције медијских садржаја;

³ Чл. 100. ст. 14. ЗЕМ

9) **оператор мултиплекса** је лице које обавља или је овлашћено да обавља електронску комуникациону услугу мултиплексирања медијских садржаја и других података у смислу прописа који уређују област електронских комуникација;

(...)

23) **зона покривања** је појединачна сервисна зона или збир појединачних сервисних зона сваког аналогног, односно дигиталног радио предајника у случају мреже радио предајника, унутар које се обезбеђује покривање аналогним, односно дигиталним терестричким сигналом појединачне аудио-визуелне медијске услуге, односно медијске услуге радија, и која у случају дигиталног емитовања обухвата једну или више зона расподеле;

(...)

29) **реемитовање** (посредовање или ретрансмисија) означава преузимање и истовремено емитовање комплетних непромењених аудио-визуелних услуга комерцијалног или другог програмског садржаја без мењања и прекрајања, убацивања било којих других садржаја (прилози, рубрике, рекламе, огласи, репортаже).

3) Делокруг рада Регулатора

Члан 22.

Регулатор:

(...)

12) ближе утврђује логичку нумерацију канала;

1. Медијске услуге према начину пружања и садржају

Члан 43.

(...)

Према садржају медијске услуге могу бити:

1) опште медијске услуге, које обухватају информативне, образовне, културне, научне, спортске, забавне и друге програмске садржаје;

2) специјализоване медијске услуге, које у целини обухватају истоврсне програмске садржаје (спортски, културни, музички, образовни, дечји, забавни или др);

3) у целости посвећене телевизијској продаји или самопромоцији.

2. Врсте пружалаца медијских услуга

Члан 44.

Медијске услуге пружа:

- 1) установа јавног медијског сервиса у складу са законом којим се уређује рад јавних медијских сервиса;*
- 2) комерцијални пружалац медијске услуге;*
- 3) пружалац медијске услуге цивилног сектора.*

Пружаоци из става 1. овог члана пружају медијске услуге на територији целе Републике Србије односно једном њеном делу.

3. Пружање медијске услуге без прибављања одобрења, односно дозволе

Члан 74.

Медијску услугу пружа без претходно прибављеног одобрења, односно дозволе:

(...)

- 3) пружалац медијске услуге који реемитује програм на територији Републике Србије, у складу са одредбама Европске конвенције о прекограничној телевизији.*

4. Посебне обавезе оператора електронских комуникационих мрежа за дистрибуцију медијских садржаја

Члан 100.

(...)

Оператор је дужан да дистрибуира медијске услуге на правичан, транспарентан и недискриминаторан начин, у односу на пружаоце медијских услуга.

(...)

Оператор је дужан да приликом дистрибуције медијског садржаја поштује логичку нумерацију канала, коју одређује Регулатор узимајући у обзир природу медијске услуге и зону покривања за коју је издата дозвола за пружање медијске услуге.

Регулатор врши надзор и стара се о извршавању обавеза оператора прописаних одредбама овог члана, у сарадњи са регулаторним телом надлежним за област електронских комуникација.

5. Прекршаји

Члан 111.

Новчаном казном од 500.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

(...)

7) не поступи у складу са одредбама овог закона у вези са посебним обавезама оператора електронских комуникационих мрежа за дистрибуцију медијских садржаја (члан 100).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 динара до 100.000 динара.

III. КРИТЕРИЈУМИ

Регулатор утврђује логичку нумерацију канала узимајући у обзир природу медијске услуге и зону покривања за коју је издата дозвола за пружање медијске услуге.⁴

а. Природа медијске услуге

Медијске услуге се, у зависности од начина на који се пружају, садржаја и карактеристика могу поделити на аудио-визуелне медијске услуге и медијске услуге радија, линеарне и медијске услуге на захтев, као и на опште медијске услуге, специјализоване медијске услуге и медијске услуге у целости посвећене телевизијској/радијској продаји или самопромоцији. Такође, нису исте природе ни услуге јавног медијског сервиса и услуге комерцијалних пружалаца медијске услуге, преваасходо у контексту њихове функције и сврхе коју остварују у друштву.

Правила о логичкој нумерацији канала се по природи ствари односе само на линеарне медијске услуге, имајући у виду да су медијске услуге на захтев каталогски организоване и презентоване.

Што се тиче поделе на аудио-визуелне медијске услуге и медијске услуге радија, иста правила о распоређивању канала би требало да важе и за једну и за другу врсту медијске услуге, с тим што због значаја самог медија прво треба распоређивати телевизијске, па тек онда радијске канале.

Узимајући у обзир значај сваке од горе наведених врста медијских услуга, сматрамо да основни програми јавних медијских сервиса због своје посебне улоге у друштву морају имати почетну позицију у логичкој нумерацији канала. Овде се пре свега мисли на значај који јавни медијски сервис имају у обезбеђивању медијског плурализма и разноврсности програма. Наиме, за разлику од комерцијалних пружалаца медијске услуге, јавни медијски сервис имају обавезу да понуде програмске садржаје намењене свим деловима друштва, али и да објављују програме чија производња нема увек комерцијално оправдање, као што су културни и образовни програмски садржаји. Такође, ништа мање битна је и околност да се кроз њихове програме остварује јавни интерес у области јавног информисања. Због свега тога, основни програми републичког и покрајинског јавног медијског сервиса морају у свим мрежама којима се дистрибуирају

⁴ Ibid.

медијски садржаји да заузимају почетне позиције. Када је у питању покрајински јавни медијски сервис, његов програм ће у терестричкој мреже бити доступан само на подручју АП Војводине, док у другим мрежама за дистрибуцију медијских садржаја може бити присутан и на осталим подручјима. Стога, обавеза распоређивања програма покрајинског јавног медијског сервиса на почетну позицију у логичкој нумерацији канала када су у питању друге мреже за дистрибуцију медијских садржаја (осим терестричке) важи само за дистрибуцију програмских садржаја на подручје АП Војводине.

Даље, програми опште медијске услуге морају у логичкој нумерацији канала бити испред програма специјализоване медијске услуге. Ово из разлога што опште медијске услуге настоје да својим програмским садржајима едукују, информишу и забаве своје гледаоце/слушаоце, односно да у исто време остваре све три традиционално признате функције медија. Насупрот њима, специјализоване медијске услуге задовољавају потребе корисника за тачно одређеним програмским садржајима, односно намењене су знатно ужој публици.

Када је у питању даље распоређивање програма специјализованих медијских услуга у односу на врсту програмских садржаја, сматрамо да је као критеријуме потребно узети заинтересованост публике за одређеним врстама програма. Па тако, у складу са истраживањем медијског тржишта које је за потребе Регулатора спровела агенција Nielsen Audience Measurement, најгледаније врсте програма код телевизијског аудиторијума су информативни садржаји (40%), затим страни играни програм (34%) и спортски програм (30%). Када су требали да се одреде за један, најважнији програм, највећи број гледалаца се одредило за информативни програм (19%), затим спортски (17%), а треће место заузима страни играни програм (12%). Мушка публика значајније више прати спортски програм, док се женски део публике више интересује за музички програм, стране серије и ријалити програме.

Даље распоређивање програма специјализованих медијских услуга би требало оставити на слободу операторима мрежа.

б. Зона покривања

Зона покривања је географско подручје унутар кога се обезбеђује покривање аналогним, односно дигиталним терестричким сигналом појединачне медијске услуге. Она може да обухвати локално, регионално или подручје целе Републике.

Као критеријум за одређивање логичке нумерације канала, зона покривања подразумева да се распоред канала изврши у складу са величином територије коју одређена медијска услуга покрива.

У складу са тим, сматрамо да би програмима медијских услуга које покривају већи део територије требало да се додељују мањи бројеви у логичкој нумерацији канала. Наиме, програми који покривају већи део територије, а нарочито програми са националном покривеношћу, поседују значајнија финансијска средства која им омогућавају да производе разноврснији и квалитетнији програм, односно да на целовитији начин задовољавају потребе грађана за одређеним програмским садржајима. Такође, такви програми остварују значајније учешће у гледаности, односно слушаности, те како такви имају знатно већи утицај на друштво. Најзад, законом и подзаконским актима Регулатора

многа права и обавезе у производњи програма прописана су само за пружаоце медијских услуга са националним и евентуално регионалним покривањем. Примера ради, само пружаоци услуга телевизијског емитовања чија зона покривања обухвата целокупно подручје Републике Србије и којима је приступ слободан могу да стекну право преноса догађаја од посебног значаја за све грађане. Даље, обавеза удела европских аудио-визуелних дела и европских аудио-визуелних дела независних продуцентата се не односи на пружање медијских услуга на локалном подручју. Најзад, пружаоци медијских услуга са широм зоном покривања имају и веће обавезе у погледу производње и емитовања програм доступног већем броју друштвених група (нпр. особе са инвалидитетом), с обзиром да поседују значајнија финансијска средства.

IV. НАЧИН РАСПОРЕЂИВАЊА ПРОГРАМА У ОКВИРУ СВАКЕ ГРУПЕ КАНАЛА

У оквиру сваке група програма разврстаних према природи медијске услуге и зони покривања оператор је слободан да сам утврди редослед програма. Међутим, да би се услуга дистрибуције медијских садржаја обављала на правичан, транспарентан и недискриминаторски начин⁵, тај редослед мора бити у складу са објективним и мерљивим критеријумима које су оператори дужни да утврде и објаве. Примера ради, оператор може предвидети да ће се нумерација програма одређивати на основу тога са којим пружаоцем медијске услуге је прво потписан уговор, по азбучном реду, на основу удела у гледаности/слушаности сваког програма и сл.

Такође, оператор је дужан да се уздржи од праксе да програмима пружалаца медијске услуге са којима је повезан у смислу члана 46. став 2. Закона о јавном информисању и медијима ("Службени гласник РС", бр. 83/2014, 58/2015, 12/2016 (аутентично тумачење)) додељују вишу позицију у оквиру нумерације канала, већ се и на њихово распоређивање имају применити критеријуми које је оператор утврдио и објавио.

V. ЛОГИЧКА НУМЕРАЦИЈА КАНАЛА КОЈИ СЕ ДИСТРИБУИРАЈУ ПУТЕМ МРЕЖЕ ЗА ТЕРЕСТРИЧКО ЕМИТОВАЊЕ ПРОГРАМА

Оператор терестричке мреже је дужан да приликом дистрибуције медијских садржаја поштује следећу логичку нумерацију канала, односно да поређа програме по следећем редоследу:

1. Основни телевизијски програми републичког јавног медијског сервиса (РТС 1 и РТС 2);
2. Основни телевизијски програми покрајинског јавног медијског сервиса (РТВ 1 и РТВ 2);
3. Програми комерцијалних пружалаца медијске услуге којима је издата дозвола за подручје целе Републике;
4. Програми комерцијалних пружалаца медијске услуге и пружалаца медијске услуге цивилног сектора којима је издата дозвола за подручје региона;

⁵ Чл. 100. ст. 4. ЗЕМ

5. Програми комерцијалних пружалаца медијске услуге и пружалаца медијске услуге цивилног сектора којима је издата дозвола за локално подручје;
6. Остали програми републичког и покрајинског јавног медијског сервиса;
7. Програми опште медијске услуге који се реемитују на територији Републике Србије у складу са чланом 74. став 1. тачка 3) ЗЕМ (у даљем тексту: страни програми);
8. Страни програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају информативне програмске садржаје;
9. Страни програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају игране програмске садржаје;
10. Страни програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају спортске програмске садржаје;
11. Страни програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају остале програмске садржаје (забавне, музичке, документарне, научно-образовне, културно-уметничке, децје програмске садржаје и програме за малолетнике);
12. Програми медијске услуге у целости посвећене телевизијској продаји или самопромоцији;
13. Програми који не припадају ниједној од наведених категорија;
14. Програми високе резолуције који се симултано преносе у стандардној резолуцији;
15. Програми медијске услуге радија (у складу са правилима која се примењују за распоређивање телевизијских програма).

Оператор је слободан да врсте програмских садржаја у оквиру тачке 11. поређа по свом избору, али им не може мењати место у оквиру утврђене нумерације канала.

VI. ЛОГИЧКА НУМЕРАЦИЈА КАНАЛА КОЈИ СЕ ДИСТРИБУИРАЈУ ПУТЕМ ДРУГИХ МРЕЖА ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ МЕДИЈСКИХ САДРЖАЈА (ОСИМ ТЕРЕСТРИЧКЕ)

Као што је већ наведено, за пружање медијских услуга путем других мрежа за дистрибуцију медијских садржаја издаје се дозвола у којој није дефинисана зона покривања. Стога, приликом одређивања логичке нумерације канала у тим мрежама као критеријум се неће узимати зона покривања, већ само природа медијске услуге. Изузетак од тог правила ће једино чинити програми за које је на јавном конкурсима издата дозвола за подручје целе Републике, који ће се због свог значаја, уколико се налазе у понуди оператора, у логичкој нумерацији канала налазити одмах иза основних програма јавних медијских сервиса.

Сходно наведеном, оператор друге мреже је дужан да приликом дистрибуције медијских садржаја поштује следећу логичку нумерацију канала, односно да поређа програме по следећем редоследу:

1. Основни телевизијски програми републичког јавног медијског сервиса (РТС 1 и РТС 2);
2. Основни телевизијски програми покрајинског јавног медијског сервиса (РТВ 1 и РТВ 2) – важи само за дистрибуцију програмских садржаја на подручје АП Војводине;
3. Програми комерцијалних пружалаца медијске услуге којима је издата дозвола за подручје целе Републике;

4. Остали програми републичког јавног медијског сервиса;
5. Остали програми покрајинског јавног медијског сервиса— важи само за дистрибуцију програмских садржаја на подручје АП Војводине;
6. Програми опште медијске услуге;
7. Програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају информативне програмске садржаје;
8. Програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају игране програмске садржаје;
9. Програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају спортске програмске садржаје;
10. Програми специјализоване медијске услуге који у целини обухватају остале програмске садржаје (забавне, музичке, документарне, научно-образовне, културно-уметничке, дечје програмске садржаје и програме за малолетнике);
11. Програми медијске услуге у целости посвећене телевизијској продаји или самопромоцији;
12. Програми који не припадају ниједној од наведених категорија;
13. Програми високе резолуције који се симултано преносе у стандардној резолуцији;
14. Програми медијске услуге радија (у складу са правилима која се примењују за распоређивање телевизијских програма).

Оператор је слободан да врсте програмских садржаја у оквиру тачке 10. поређа по свом избору, али им не може мењати место у оквиру утврђене нумерације канала.

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА САВЕТА

Горан Петровић

